

Десятов Т.М.

Модернізація вищої педагогічної освіти з позицій реалізації модульно-діяльнісних програм: зарубіжний досвід

Десятов Тимофій Михайлович, доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри загальної педагогіки і психології

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

Анотація. У статті розглядаються питання модернізації вищої педагогічної освіти з позицій реалізації модульних програм, заснованих на компетенціях. Наголошується, що в результаті впровадження модульних програм створюються умови для самокерованого навчання з максимальною опорою на практичне набуття нового досвіду, що обумовлює необхідність організації ефективного навчального середовища і забезпечує інтеграцію теорії і практики. Проаналізована концепція впровадження сучасних стандартів професійної освіти у навчальний процес вищої школи на основі компетентнісного підходу в зарубіжних країнах. З'ясовано, що головною ідеєю даної технології є компетентнісно-орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння різних знань та способів практичної діяльності через опанування відповідними компетенціями, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї професійної діяльності, набуває соціальної самостійності, стає мобільною та кваліфікованою. Окреслено європейський вимір компетентнісного навчання та його концептуальні основи, висвітлено теоретичні засади і практичний досвід застосування технології компетентнісно-орієнтованого навчання у зарубіжних країнах. Наголошується, що результатом впровадження компетентнісного підходу є зміщення акцентів освітньої діяльності від процесу викладання до процесу набуття компетенцій. Зазначено, що зростаючі вимоги ринку праці, стрімкі технологічні зміни, глобалізація, зростання академічної та трудової мобільності потребують використання компетентнісних технологій щодо формування готовності майбутніх учителів до вдосконалення професійного рівня, що є необхідною умовою і пріоритетним напрямом модернізації системи вищої педагогічної освіти. Акцентується увага на тому, що компетентнісний підхід в освіті пов'язаний з особистісно зорієнтованим і діяльнісним підходами до навчання, оскільки стосується особистості студента й може бути реалізованим і перевіреном тільки у процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій. Він потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об'єктивно, для "всіх" студентів, на суб'єктивні надбання одному студенту, які можна виміряти. Під компетентнісним підходом розуміється метод моделювання результатів освіти як норм якісної вищої освіти.

Ключові слова: компетенція, компетентність, компетентнісний підхід, професійний стандарт, освітній стандарт, міжнародна стандартна класифікація, модульна програма.

Вступ. В умовах зростання ролі знань і технологій у житті суспільства та інтенсифікації процесів економічної й культурної глобалізації освіта все більше позиціонується як дієвий інструмент формування особистості, здатної жити в умовах динамічних змін. Одночасно масштабні суспільні зміни та модернізація освіти висувають нові вимоги до якості підготовки та професіоналізму майбутніх фахівців. У цьому контексті особлива увага науковців приділяється з'ясуванню сутності компетентнісного підходу, який останнім часом набуває значного поширення у практиці зарубіжної і вітчизняної підготовки у вищій школі.

Стислий огляд публікацій по темі. Проблеми компетентнісного підходу в системі вищої освіти перебували в полі зору вітчизняних та зарубіжних науковців (Н. Бібік, В. Луговий, О. Пометун, Н. Ничкало, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Авшенюк, Л. Пуховська, А. Сбруева, О. Овчарук). У зарубіжній педагогіці проблеми компетентнісного підходу розглядаються у працях К. Андерк, Г. Бергман, Дж. Боуден, Дж. Равен, Дж. Мак-Клеланд, Р. Уайт, В. Хьюстон, М. Лейтер, Р. Хайгерті, А. Мейхью, О. Олейникова, А. Хутор-скої, І. Зімня та ін. Ці питання є ключовими у нормативних документах в галузі розвитку національної вищої освіти, зокрема: Національній доктрині розвитку освіти України, Програмі розвитку освіти в Україні на 2006–2010 роки, Указі Президента України від 4 липня 2005 року № 1013 "Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні", рішенні колегії Міністерства освіти і науки України від 21 березня 2008 року "Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи".

Мета – з'ясувати основні парадигмальні ідеї компетентнісного підходу у країнах європейського освітнього простору для встановлення та доцільності використання такого досвіду у вітчизняній системі вищої освіти.

Матеріали і методи. На сучасному етапі розвитку освіти практично всі економічно розвинені країни здійснюють перехід або вже перейшли на реалізацію модульних програм, заснованих на компетенціях. Даний підхід є значущим і для України, а його впровадження є справою найближчого майбутнього, оскільки тільки такий підхід, як показує практика, здатний забезпечити високий рівень підготовки майбутніх педагогічних кадрів.

Важливо підкреслити, що розробка і реалізація модульних програм, заснованих на компетенціях, припускає наявність постійного зворотного зв'язку з вимогами навчальних закладів та установ до вмінь і знань працівників, що забезпечує якість підготовки останніх.

Модульний підхід, заснований на компетенціях, знаходиться в руслі концепції навчання впродовж усього життя, оскільки має на меті формування висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до мінливих ситуацій у сфері праці, з одного боку, і продовжувати професійне зростання та освіту – з іншого. Навчання впродовж життя – філософія освіти та освіти політика, що передбачає створення умов для надання громадянам можливостей як формальної, так і неформальної освіти і навчання впродовж усього життя людини. У самому широкому сенсі концепція навчання впродовж життя розглядає навчання як стратегію, що допомагає людям впоратися з власним

становленням, зрілістю і старінням у тому суспільстві, де вони живуть. У цьому сенсі вона співвідноситься з теоріями людського розвитку. У більш вузькому сенсі – це всяке цілеспрямоване навчання, здійснюване на постійній основі з метою вдосконалення знань, умінь і компетенцій в інтересах професійного та особистісного розвитку. Даний підхід до навчання дозволяє створити відчуття успішності в кожного, хто навчається, яка створюється самою організацією навчального процесу, у рамках якої студент може і повинен сам керувати своїм навчанням, що привчає його брати відповідальність за власне навчання, а в подальшому – за власне професійне зростання і кар'єру. Таким чином, споживач буде задоволений освітою, він може вдосконалювати її впродовж життя, реагуючи на зміни на ринку праці.

Даний підхід дозволяє також оптимально поєднати теоретичну і практичну складову навчання, інтегруючи їх. При цьому він забезпечує переосмислення місця і ролі теоретичних знань у процесі освоєння компетенцій, упорядковуючи і систематизуючи їх, що, у кінцевому рахунку, приводить до підвищення мотивації студентів у їх освоєнні.

Слід зазначити, що модульні програми, засновані на компетенціях, можуть однаково успішно використовуватися і при навчанні дорослого населення, підвищенні кваліфікації працівників, навчанні безробітних громадян.

Найважливіша особливість модульного підходу, заснованого на компетенціях, полягає у гнучкості програм навчання, оскільки:

- вони забезпечують індивідуалізацію навчання для кожного студента, виходячи з його рівня знань і умінь та попереднього навчання (або трудового досвіду) шляхом комбінування необхідних модулів;

- можливо використовувати одні і ті ж самі модулі в декількох навчальних програмах (таких як техніка безпеки, ефективне спілкування і т. д.).

Інші переваги модульних програм, заснованих на компетенціях, полягають у тому, що:

- по мірі змін вимог сфери праці в модулі можуть бути оперативно внесені необхідні зміни або ж окремі модулі у програмі можуть бути замінені;

- на основі різних комбінацій модулів можна формувати найрізноманітніші курси навчання в залежності від потреби студентів і їх вихідного рівня (тобто умінь, знань і досвіду, отриманого в ході раніше завершеного навчання або трудової діяльності) [1].

Якщо порівнювати Державні галузеві стандарти вищої освіти, які створено останнім часом в Україні зі стандартами, що діють у розвинених країнах, то слід відмітити принципово інші підходи до їх розробки. Наприклад, американські стандарти поширюються не тільки на етап підготовки майбутніх учителів, а й на стажування та подальший професійний розвиток, кар'єру. Особливості такої побудови стандартів пов'язані, по-перше, з тим, що педагогічні коледжі, наприклад, при університетах США розраховані, як правило, на 4-річний термін навчання, але звання вчителя й диплом про педагогічну освіту випускники отримують лише після 2-річного стажування у школі та складання кількох екзаменів. По-друге, передбачено безперервний характер освіти, оскільки вона поширюється й на професійне зростання вчителів [2].

Для змісту професійної підготовки американських педагогів магістерського рівня характерна як наявність традиційних фундаментальних дисциплін, так і запровадження новітніх міждисциплінарних курсів. Це дає можливість спеціалізації в межах однієї магістерської спеціальності з урахуванням потреб регіону.

Такий підхід розробки стандартів, вважаємо, є цілком слушним і для української вищої школи, тому робота щодо осучаснення вітчизняних Державних стандартів має здійснюватися з урахуванням світових тенденцій.

В умовах стандартизованого характеру сучасних форм, зокрема в США, Великій Британії, Канаді, суттєвих змін зазнали форми та методи організації навчального процесу. У загальному обсязі підготовки студентів окреслилася тенденція до скорочення лекційного фонду та збільшення часу на самостійну роботу. На лекціях, побудованих з урахуванням принципу випереджального навчання, розглядаються лише ключові проблеми курсу, найновіші досягнення в конкретній галузі знань. Практичні й семінарські заняття з різних навчальних дисциплін наповнені формами і методами активного навчання. Найбільшої популярності набувають: метод проектів, проблемні медіа технології, мікрОВикладання та ін. [2].

У світовому освітньому просторі існують розбіжності в поглядах щодо професійної діяльності вчителя, а відповідно й до фахової підготовки. Зокрема, в англійських країнах (США, Велика Британія, Канада) стандартизований характер сучасних реформ потребує формування в учителя готовності до їх втілення. Ставлення до вчителя в контексті реформування освітнього простору часто є різним: як до чинника якості освіти, а також як до провідного суб'єкта розв'язання цієї проблеми.

Провідною ідеєю першого підходу вважається стимулювання до підвищення якості професійної діяльності тільки через ринкові механізми конкурентної боротьби та звітності перед споживачем. У такому разі стандарти розглядаються як ще один із засобів тиску на вчителя. Другий підхід є досить поширеним у 90-х рр. ХХ ст. та особливо початку ХХІ ст.

Він передбачає формування в педагога активності, творчого ставлення до процесу реалізації освітніх змін, дає йому відчуття особистісної причетності не тільки до їхнього втілення, а й до створення, унаслідок чого він стає суб'єктом, а не об'єктом реформ. Представники такої позиції розробки стандартів педагогічну діяльність розглядають як необхідну умову самовдосконалення, набуття педагогічною професією повноцінного автономного статусу.

У країнах Європейського союзу професії вчителя також відводиться важлива роль, при цьому його підготовка залежить від традиційних аспектів їхньої професійної діяльності, а вчитель сприймається як інноватор, менеджер-організатор освітньо-виховного процесу: дослідник власної професійної діяльності, технологічно компетентний комунікатор, активний учасник навчального співробітництва, взаємодопомоги й підтримки.

Останнім часом у теорії та практиці педагогічної освіти як країн європейського, так і глобалізаційного

освітнього простору відбувається своєрідна концептуальна переорієнтація та народжуються стереотипи нового образу вчителя ХХІ ст. у "триєдності" таких його станів, як професіонал – інтелігент – громадянин своєї держави та світу.

Досвід професійної стандартизації в розвинутих країнах Європи розглядається нами в контексті окремих його найважливіших аспектів, тобто особливостей управління та організації процесу розроблення моделі професійного стандарту, реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту професійного стандарту, зв'язку професійних стандартів та кваліфікацій.

Центральним поняттям даного підходу є поняття компетенції, яка визначається як: здатність застосовувати знання, уміння, ставлення і досвід у знайомих і незнайомих трудових ситуаціях [3].

Таким чином, ключовим аспектом компетенції є здатність здійснювати будь-яку діяльність, як звичну, так і нову, на основі органічної єдності знань, умінь, досвіду, відносин і т. д.

Російська вчена А.О. Муравйова розрізняє три основних типи компетенцій:

1) технічні/професійні компетенції, що відносяться до сфери професійної діяльності;

2) наскрізні/"мобільні" компетенції, що відносяться до соціальних, комунікативних, методичних та інших компетенцій, які необхідні для ефективної трудової діяльності в рамках різних професій та сфер діяльності;

3) нові базові (ключові) компетенції/уміння, які доповнюють традиційні ключові компетенції і необхідні для:

- отримання нових знань та адаптації наявних знань до нових вимог;

- адаптації до мінливих ситуацій власного професійного і кар'єрного зростання і підвищення власної трудової та економічної мобільності за допомогою навчання упродовж всього життя [4].

Нові базові вміння необхідні для ефективної участі громадян у соціальному та економічному житті. Вони починають формуватися на ранніх етапах життя людини і поступово змістовно ускладнюються, поглиблюються або розширюються.

Базові вміння/компетенції охоплюють кілька основних категорій:

- традиційні базові вміння, доповнені вільним володінням іноземними мовами, і вміннями в галузі ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій);

- інтелектуальні (аналітичні, здатність до інноваційної діяльності, уміння вчитися);

- соціальні та міжособистісні (необхідні для спілкування, прийняття рішень, роботи в команді, адаптивності, прийняття відповідальності);

- підприємницькі (творчість, інноваційність, уміння йти на обгрунтований ризик, уміння організації самозайнятості).

Наступним базовим поняттям є модульне навчання, що ґрунтується на компетенціях, яке розуміється як навчання, засноване на визначенні, освоєнні і демонстрації знань, умінь, типів поведінки і відносин, необхідних для конкретної трудової діяльності/професії (Глосарій ЮНЕСКО, 2004).

І, нарешті, третє основне поняття – це поняття модуля. Модуль розуміється як цілісний набір, що підлягає засвоєнню вмінь, знань і відносин (тобто компетенцій), описаних у формі вимог, яким повинен відповісти студент по завершенні модуля.

За оцінками навчальних закладів, що приступили до реалізації модульних програм, заснованих на компетенціях, переваги даних програм для навчального закладу очевидні і полягають у:

- можливості ясно і чітко формулювати цілі і завдання програм навчання;

- підвищенні навчальної продуктивності;

- спрощенні системи адміністрування навчального процесу;

- розширенні цільових груп студентів, що навчаються;

- підвищенні ефективності особистої діяльності і відповідальності студентів та викладачів;

- реальної індивідуалізації навчального процесу;

- підвищенні рівня взаємодії студентів і викладачів;

- реальній підготовці студентів до трудової діяльності;

- підвищенні довіри соціальних партнерів;

- підвищенні гнучкості програм навчання;

- формуванні виробничої культури в навчальному закладі;

- формуванні стандартних, об'єктивних, незалежних умов оцінки якості засвоєння програм навчання.

Ефективна реалізація навчання в рамках модульних програм, що базуються на компетентності, потребує, щоб викладачі у процесі своєї діяльності:

- використовували активні методи навчання;

- створювали умови для самокерованого навчання з максимальною опорою на практичне набуття нового досвіду, що обумовлює необхідність організації ефективного навчального середовища і забезпечує інтеграцію теорії і практики;

- переосмислили роль і функції самого викладача, навчилися навчати по-новому.

Активне навчання (навчання на досвіді, самокероване навчання), у центрі якого перебуває студент, передбачає:

- здійснення певної трудової діяльності й з'ясування її наслідків;

- розповсюдження конкретного досвіду на більш широке коло явищ або процесів, що базуються на такому ж принципі;

- використання аналогічного принципу в нових умовах.

Завдання викладача – стимулювати активну позицію студентів і спонукати їх до самостійного/самокерованого навчання. Для цього він має відповісти на такі питання: Чого я хочу досягти? Чому я хочу навчитися? Які вміння мені потрібні для цього? Як зрозуміти, що я цьому навчився?

Отже, активне навчання передбачає формування активної позиції як викладача, так і студента. Це означає, що викладач, насамперед, повинен орієнтувати їх на самостійне навчання і залучати у процес планування свого навчання й оцінювання освоєної компетентності. Студенти реально стають суб'єктами процесу навчання і поділяють відповідальність за його результат з викладачами.

Таким чином, успішне засвоєння компетентності забезпечується, якщо студенти:

- розуміють і поділяють цілі та завдання програми/модуля;

- поділяють відповідальність за процес навчання;

- навчаються працювати в команді;

- орієнтовані на пошук нових знань;

- оволодівають вміннями на практиці;

- мають постійний зворотний зв'язок із викладачами;

- постійно навчаються вчитися [5].

Процес активного самокерованого навчання циклічний за сутністю і містить чотири етапи:

- набуття конкретного нового досвіду;

- рефлексію, у ході якої відбувається первинне осмислення нового досвіду;

- абстрактну концептуалізацію, що дозволяє теоретично осмислювати і обґрунтовувати новий досвід, тобто оформлювати абстрактні концепції та узагальнення;
- активне експериментування для перевірки теорії та одержання нового досвіду, тобто повернення до початку циклу, але на більш високому рівні.

Набуття нового досвіду в процесі виконання якої-небудь дії – початковий етап навчання. Цією "дією" може бути завдання на занятті, призначенням якого є формування якогось власного досвіду, обговорення вже наявного трудового досвіду (досвіду роботи), значущого для навчання, спостереження за демонстрацією трудових дій тощо.

Рефлексія допускає осмислення того, що було зроблено, шляхом спостереження і аналізу. Викладачі можуть і повинні допомогти студентам на цьому етапі циклу, надаючи, наприклад, відеозапис виконання завдання.

Концептуалізація (узагальнення) передбачає міркування того, хто навчається, про те, що він вивчив (чого навчився), і заснована на інтерпретації подій/явищ, установленні й осмисленні зв'язків між ними. На цьому етапі вводяться теоретичні знання як основа для впорядкування і пояснення дій.

Активне засвоєння нового досвіду передбачає використання здобутого знання/досвіду або набутих умінь у нових ситуаціях. Завдання викладача полягає в організації таких ситуацій [4].

У навчанні важливу роль відіграє зворотний зв'язок, установлення якого необхідне на всіх етапах циклу. Метою зворотного зв'язку є надання студентам можливості об'єктивно "оглянути" зроблене і допомогти сформулювати на його основі нове знання.

Для успішного навчання необхідним є відповідне середовище, у якому відбувається засвоєння нового досвіду, його осмислення і застосування, що повинно забезпечуватися необхідними ресурсами. Однак тільки середовища навчального закладу буде недостатньо для засвоєння необхідної компетентності, тому важливо перенести частину навчального процесу в реальне трудове середовище.

Крім того, принциповим моментом є комплексне засвоєння компетентності, що виключає традиційне розмежування теоретичного і практичного навчання. Як показує практика, теоретичні знання (дисципліни, предмети) відображають, як правило, думку методистів, викладачів і дослідників щодо того, що і в якому обсязі повинні знати студенти.

Результати і їх обговорення. На думку представників сфери освіти, сучасний розвиток галузей економіки потребує постійного поповнення освітньої програми новими знаннями, відобразити зміни, що від-

буваються. У результаті освітня програма перевантажується знаннями у відриві від реальності сфери праці.

Проблему визначення обсягу необхідних теоретичних знань можуть вирішити програми, що базуються на компетентності. Вирішення закладене в самій структурі модульної програми (базові модулі) і специфікації модулів: у специфікації кожного модуля теоретичний зміст добирається для дії, яка підлягає освоєнню. Крім того, у структурі модульної програми передбачені базові модулі, які акумулюють той теоретичний зміст, без якого неможливо приступати до засвоєння конкретних професійних модулів.

Для засвоєння компетентності, яка має велике значення для роботодавців і забезпечує ефективне працевлаштування, необхідно надати студентам максимально широкі можливості навчатися на робочому місці або в умовах, що імітують виробниче середовище. Таке навчання дасть змогу їм адаптуватися до реальної трудової діяльності у всій її різноманітності й цілісності та застосувати на практиці не тільки професійну, а й ключову компетентність у різних виробничих умовах та ситуаціях.

Реалізація модульних програм, що базується на компетентності, висуває серйозні вимоги до методики навчання, яка повинна з "навчання студентів робити щось" трансформуватися в "надання допомоги студентам навчитися працювати".

Таким чином, основа пропонованої технології – навчання за допомогою діяльності. У зв'язку з цим викладачам потрібно навчитися довіряти тим, хто навчається, і допомагати їм учитися самим через власну практику та навіть помилки.

Викладачі під час організації навчання мають створювати такі умови для студентів, щоб вони прийшли до розуміння того, яким шляхом вони повинні набути конкретну компетентність, які способи засвоєння знань, умінь і навичок вони повинні використовувати, які з цих способів були найбільш ефективними.

Висновки. У результаті проведеної роботи проаналізована проблема впровадження сучасних стандартів професійної освіти в навчальний процес вищої школи на основі компетентнісного підходу в зарубіжних країнах. Компетентнісний підхід трактується нами як здатність працівника кваліфіковано виконувати певні види робіт у рамках конкретної професії.

Компетентнісний підхід уважається ключовою інноваційною ідеєю сучасної освіти, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності (через опанування відповідними компетенціями), завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї професійної діяльності, набуває соціальної самостійності, стає мобільною та кваліфікованою.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід: [монографія] / [за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 40–46.
Profesiina pedahohichna osvita : kompetentnisnyi pidkhid : [monohrafiia] [Vocational teacher education : a competency based approach [monograph] / [za red. O. A. Dubaseniuk]. – Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2011. – S. 40–46.
2. Коваль Л. В. Сучасні тенденції модернізації професійної підготовки майбутніх учителів у зарубіжних країнах [елект-

ронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://hbuv.gov.ua>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
Koval L. V. Suchasni tendentsii modernizatsii profesiinoi pidgotovky maibutnix uchyteliv u zarubizhnykh krainakh [elektronnyi resurs] [Current trends of modernization of training future teachers in foreign countries]. – Rezhym dostupu do сайту : <http://hbuv.gov.ua>. – Zahol. z ekranu. – Mova ukr.
3. Великий англо-український словник : 1112 слів та словосполучень / [укладач М. Зубков]. – Х. : Фоліо, 2006.

Velykyi anhlo-ukrainskyi slovnyk : 1112 sliv ta slovospoluchen [A large English-Ukrainian dictionary : 1112 words and phrases] / [ukladach M. Zubkov]. – Kh. : Folio, 2006.

4. Муравьева А. А. Опыт европейских стран в реализации признания неформального и спонтанного обучения / А. А. Муравьева. – М. : РИОТК им. Конева, 2009. – 88 с.

Muraveva A. A. Opyt evropeiskykh stran v realizatsyy pryznaniya neformalnoho y spontannooho obuchenya [European experience in the implementation of the recognition of informal and spontaneous learning] / A. A. Muraveva. – М. : RYOTK ym. Koneva, 2009. – 88 s.

5. Луговий В. І. Освіта, навчання, інформація, компетентність : канонізація понять (теоретико-методологічний дискурс) / В. І. Луговий // Історико-педагогічні ситуації : Науковий часопис / [гол. ред. М. П. Драгоманова]. – 2011. – Вип. 5. – С. 11–16.

Luhovyi V. I. Osvita, navchannia, informatsiia, kompetentnist : kanonizatsiia poniat (teoretyko-metodolohichniy diskurs) [Education, training, information, competence: the canonization of concepts (theoretical and methodological discourse)] / V. I. Luhovyi // Istoryko-pedahohichni situatsii : Naukovyi chasopys / [hol. red. M. P. Drahomanova]. – 2011. – Vyp. 5. – S. 11–16.

Desyatov T Modernization of Higher Education from the Standpoint of Module-Activity Programs: International Experience

Abstract. The article considers higher education modernization within the framework of realization of competency-building modular programs. It emphasizes the fact that the implementation of modular programs creates the conditions for self-directed learning with the maximum reliance on new hands-on experience, which stipulates for effective learning environment organization and assures theory and practice integration. The article analyses the implementation of modern competency-building professional/vocational education standards in the higher education teaching process in foreign countries. It states that the main idea of this technology is competency-oriented education, which aims at complex learning of different kinds of knowledge and work methods through the mastering respective competencies, due to which a person can successfully realize himself in different areas of his field, become socially independent, mobile and qualified. It also outlines the European dimension of competency-building approach and its basic concepts, theoretical principles and experience of the implementation of its technologies in foreign countries. The article emphasizes that competency-building approach shifts the focus from teaching to acquiring competencies within the educational process. It states that labor market growing demands, rapid technological change, globalization, increased academic and labor mobility require the use of the competency-building approach to future teachers' aptitude to improve their professional level, which is a pre-requisite and priority in higher pedagogical education modernization. It also highlights the connection of the competency-building approach with individually-oriented and active approach to learning, as it concerns student's individuality and it can be implemented and tested only when an individual student carries out a certain set of actions. The approach requires the transformation of the educational content, its conversion from the objective model that exists for "all" the students, to subjective outcomes of each student, which can be measured. The method of modeling learning outcomes as quality higher education norms is understood as a competency-building approach.

Keywords: *competence, competency-building approach, professional standard, educational standard, the international standard classification, modular program.*

Десятов Т.М. Модернизация высшего педагогического образования с позиций реализации модульно-деятельностных программ: зарубежный опыт

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы модернизации высшего педагогического образования с позиций реализации модульных программ, основанных на компетенциях. Отмечается, что в результате внедрения модульных программ создаются условия для самоуправляемого обучения с максимальной опорой на практическое приобретение нового опыта, что обуславливает необходимость организации эффективной учебной среды и обеспечивает интеграцию теории и практики. Проанализирована концепция внедрения современных стандартов профессионального образования в учебный процесс высшей школы на основе компетентного подхода в зарубежных странах. Выяснено, что главной идеей данной технологии является компетентно-ориентированное образование, которое направлено на комплексное усвоение различных знаний и способов практической деятельности через овладение соответствующими компетенциями, благодаря которым человек успешно реализует себя в разных областях своей профессиональной деятельности, приобретает социальную самостоятельность, становится мобильным и квалифицированным. Определены европейское измерение компетентного обучения и его концептуальные основы, освещены теоретические основы и практический опыт применения технологии компетентно-ориентированного обучения в зарубежных странах. Результатом внедрения компетентного подхода является смещение акцентов образовательной деятельности от процесса преподавания в процесс приобретения компетенций. Отмечено, что растущие требования рынка труда, стремительные технологические изменения, глобализация, рост академической и трудовой мобильности требуют использования компетентных технологий по формированию готовности будущих учителей к совершенствованию профессионального уровня, что является необходимым условием и приоритетным направлением модернизации системы высшего педагогического образования. Акцентируется внимание на том, что компетентный подход в образовании связан с личностно-ориентированным и деятельностным подходами к обучению, поскольку касается личности студента и может быть реализованным и проверенным только в процессе выполнения конкретным студентом определенного комплекса действий. Он требует трансформации содержания образования, превращение его из модели, которая существует объективно, для "всех" студентов, на субъективные достоинства одному студенту, которые можно измерить.

Ключевые слова: *компетенция, компетентность, компетентный подход, профессиональный стандарт, образовательный стандарт, международная стандартная классификация, модульная программа.*